

Bruxelles, 8. listopada 2019.
(OR. en)

12862/19

ENFOPOL 434
JAI 1037
COSI 207
CATS 117
JAIEX 148

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Na datum: 8. listopada 2019.

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 12326/19 + COR 1

Predmet: Zaključci Vijeća o borbi protiv seksualnog zlostavljanja djece
– zaključci Vijeća

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o borbi protiv seksualnog zlostavljanja djece, koje je Vijeće usvojilo na 3717. sastanku održanom 8. listopada 2019.

ZAKLJUČCI VIJEĆA

od 8. listopada 2019.

o borbi protiv seksualnog zlostavljanja djece

1. Seksualnim zlostavljanjem i seksualnim iskorištavanjem oskvrnjuje se najintimniji dio osobnosti djeteta i nanosi ogromna fizička i psihička šteta koja žrtve može nastaviti traumatizirati čitav život. Internet je zlostavljačima i kriminalcima otvorio dosad neviđene mogućnosti za distribuciju, trgovinu, posjedovanje i pregledavanje materijala povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece. To je dovelo do znatnog povećanja potražnje za novim materijalima, a time i do povećanja opasnosti za djecu diljem svijeta da postanu žrtve.
2. Počinitelji kaznenih djela obično djeluju prekogranično, a pritom se služe platformama društvenih medija i elektroničkim komunikacijskim uslugama, kao i računalnim mrežama bez potrebe za središnjim poslužiteljem (*peer-to-peer networks*), uslugama smještaja na poslužiteljima bez kontrole sadržaja (*bulletproof hosting*), mrežnim uslugama trećih strana za pohranu i razmjenu sadržaja (*cyber lockers*), tematskim forumima na mračnoj mreži (*dark web*) i drugim digitalnim „utočištima” u kojima se aktivno potiče zlostavljanje djece u stvarnom životu u svrhu proizvodnje novih „visokovrijednih” sadržaja i u kojima se takva kaznena djela smatraju normalnim. Važno je kao međunarodni prioritet istaknuti progon autora takvih materijala zbog ozbiljnosti njihovih kaznenih djela i ozbiljne štete koju mogu prouzročiti.
3. Počinitelji kaznenih djela koriste se šifriranjem i drugim tehnikama anonimizacije kako bi skrili svoj identitet i lokaciju. Koriste se komunikacijskim platformama koje se nalaze na poslužiteljima u različitim zemljama i kojima se upravlja u različitim zemljama kako bi namamili djecu koju će zlostavljati (*grooming*) i tu djecu ucijenili kako bi se domogli sadržaja u kojima se prikazuje zlostavljanje, dok tijela kaznenog progona, ograničena tehnikama prikrivanja i razlikama u zakonodavnim režimima različitih jurisdikcija, posebno u trećim zemljama, teško ostvaruju napredak u istragama.
4. Borba protiv seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece često je i borba protiv organiziranog kriminala i trgovine ljudima.

5. U tom kontekstu, a u skladu s pravnom stečevinom EU-a¹, Vijeće ponovno potvrđuje predanost EU-a i država članica zaštiti temeljnih prava djece i prava žrtava kaznenih djela te borbi protiv seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece na internetu i izvan njega, neovisno o fizičkoj lokaciji ili državljanstvu djeteta. Smanjenje broja djece koja postaju žrtve seksualnog zlostavljanja i povećanje udjela uspješnih istraga i dalje je ključan politički i operativni prioritet.
6. Vijeće u tom okviru pozdravlja najavu sastanka na vrhu o iskorjenjivanju seksualnog iskorištavanja djece koji globalni savez WeProtect organizira u Adis Abebi (Etiopija) 11. i 12. prosinca 2019. te prepoznaje važnost koju taj sastanak ima kao sredstvo za uspostavu suradnje s ključnim dionicima u vezi s tom zahtjevnom temom. Vijeće potiče države članice da na odgovarajućoj razini sudjeluju na tom sastanku na vrhu radi razmjene dobre prakse, učenja od drugih i poticanja drugih zemalja da se uključe i provedu zajedničke ciljeve globalnog saveza WeProtect.
7. U tu svrhu Vijeće podsjeća na sljedeće:
 - a. donošenje Direktive 2011/93/EU o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece te obvezu EU-a i njegovih država članica da njezine odredbe u potpunosti prenesu u svoje nacionalne režime. Izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu iz 2016.² pokazalo je da je, iako su u prenošenje navedene direktive već uloženi znatni naponi, na njemu potreban daljnji rad kako bi se osiguralo da djeca osjete koristi od sveukupne dodane vrijednosti Direktive. Konkretnije, prema izvješćima još su potrebni dodatni naponi u vezi s prevencijom i odredbama kaznenog materijalnog prava te mjerama pomoći, potpore i zaštite za djecu žrtve;

¹ Članci 82. i 83. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (pročišćena verzija).

² [COM/2016/0871](#) i [COM/2016/0872](#).

- b. donošenje i, kada je to primjenjivo, praktičnu primjenu odredaba Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela, koja se primjenjuje na sve žrtve svih kaznenih djela, pri čemu se ustraje na pristupu prilagođenom djetetu u kojem najbolji interesi djeteta žrtve moraju biti na prvome mjestu tijekom cijelog kaznenog postupka;
- c. donošenje Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te politički okvir kojim se ona dopunjuje, u okviru horizontalnog mandata koordinatora EU-a za suzbijanje trgovine ljudima;
- d. Program EU-a o sigurnosti³ u kojem se kiberkriminalitet i sve njegove posljedice, uključujući seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece, navode kao jedan od triju glavnih prioriteta na kojima treba raditi kako bi se zaštitile sigurnost građana i vrijednosti Unije;
- e. Strateški okvir EU-a za ljudska prava i demokraciju te Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju⁴, u kojima EU ponovno potvrđuje svoju predanost promicanju i zaštiti svih ljudskih prava te se u tom pogledu zalaže za prava djece, s posebnim naglaskom na zaštiti djece od nasilja;
- f. predanost EU-a i njegovih država članica ostvarenju cilja iskorjenjivanja seksualnog iskorištavanja djece, kako je navedeno u UN-ovu Programu održivog razvoja do 2030.⁵ i Konvenciji Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja⁶;

³ [COM \(2015\) 185 final](#) i Nacrt zaključaka Vijeća o obnovljenoj strategiji unutarnje sigurnosti Europske unije za razdoblje 2015. – 2020., ST 9798/15.

⁴ [11855/12](#).

⁵ [UN-ov Program održivog razvoja do 2030](#).

⁶ [Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja](#), 2007.

- g. Rezoluciju UN-a od 24. svibnja 2019. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece na internetu⁷, Konvenciju o pravima djeteta i Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji⁸;
 - h. Protokol za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudima, posebice ženama i djecom, kojim se dopunjuje Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminala
 - i. Zaključke Vijeća o Globalnom savezu za borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu iz 2012.⁹
 - j. i poziv upućen državama članicama u Zaključcima Vijeća o provedbi Akcijskog plana EU-a za rodnu ravnopravnost II u 2017.¹⁰ da i dalje budu posvećene sprečavanju, suzbijanju i kaznenom progonu svih oblika seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja.
8. Vijeće poziva EU i njegove države članice da periodično ocjenjuju učinkovitost zakonodavstva u području borbe protiv seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece kako bi se osigurala njegova svrsishodnost. Rodno osjetljivim procjenama trebalo bi posebice obuhvatiti sprečavanje, istragu i progon kaznenih djela, uključujući kaznena djela pri čijem se počinjenju zlorabe internetske platforme, kao i pružanje pomoći i potpore djeci žrtvama tijekom i nakon istrage te zaštitne mjere tijekom kaznenog postupka. Međutim, mjere ne bi trebalo ograničiti na područje kaznenog prava.
9. Vijeće prepoznaje važnost rodno osviještene politike i primjene međusektorskog, sveobuhvatnog i uključivog pristupa pri osmišljavanju i provedbi budućih politika i zakonodavstva u svim područjima relevantnima za borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece.

⁷ UN, Gospodarsko i socijalno vijeće, Komisija za sprečavanje kriminala i kazneno pravosuđe, [Suzbijanje seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja djece na internetu](#), 24. svibnja 2019.

⁸ [Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i pornografiji](#), 25. svibnja 2000.

⁹ [10607/12](#).

¹⁰ [14027/18](#).

10. Vijeće ponovno ističe važnost pravovremenog djelovanja u istragama i kaznenom progonu počinitelja kaznenih djela i spašavanju djece žrtava iz situacija u kojima su stalno podvrgnuta seksualnom zlostavljanju i iskorištavanju te poziva nadležna tijela da što bolje iskoriste postojeće alate i mehanizme koji su im dostupni na nacionalnoj razini i na razini EU-a, osobito u okviru Europolu i Eurojusta. Vijeće naglašava da su za borbu protiv zlostavljanja djece na internetu neophodni odgovarajući i specifični alati, uključujući mogućnost nadležnih tijela da iskoriste podatke prikupljene tijekom istraga. U tu svrhu Vijeće podsjeća na zaključke Vijeća za PUP od 6. i 7. lipnja 2019., u kojima se ističe da je zadržavanje podataka od presudne važnosti za učinkovitu istragu i kazneni progon teških kaznenih djela, Nadalje, u zakonodavnim reformama trebalo bi zadržati pravnu mogućnost za programe zadržavanja podataka, u skladu s načelima utvrđenima u Povelji EU-a o temeljnim pravima.
11. Vijeće u tom pogledu potiče države članice da osmisle i primijene inovativne istražne metode te da razmotre dodjelu specijaliziranih resursa za kazneni progon borbi protiv zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece. Razmjena dobre prakse među državama članicama te inicijative čini još vrednijima.
12. Vijeće smatra da industrija, a posebno internetske platforme, može dati ključan doprinos sprečavanju i iskorjenjivanju seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, koje uključuje brzo uklanjanje internetskih sadržaja povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece. Bez obzira na trenutačne napore, Vijeće primjećuje da se mora učiniti više kako bi se svladali tehnički, pravni i ljudski izazovi koji otežavaju učinkovit rad nadležnih tijela.

13. Vijeće potiče industriju da tijelima kaznenog progona i drugim nadležnim tijelima osigura zakonit pristup digitalnim dokazima, među ostalim kada su šifrirani ili smješteni na IT poslužiteljima koji se nalaze u inozemstvu, bez zabrane ili slabljenja šifriranja te uz potpuno poštovanje jamstava u pogledu privatnosti i pravednog suđenja u skladu s primjenjivim pravom. Nadalje, trebalo bi pojačati suradnju nacionalnih tijela kaznenog progona, pružatelja internetskih usluga, Europolu i Interpolu, u skladu s primjenjivim pravnim okvirom, na primjer osmišljavanjem mehanizama za šifriranu razmjenu informacija. Time bi se moglo omogućiti kontinuirano praćenje mreže u cilju identifikacije i blokiranja internetskih stranica koje sadrže materijal povezan sa seksualnim iskorištavanjem djece te njihova uvrštavanja na popise zabranjenih internetskih stranica. Vijeće posebno naglašava koliko je važno osigurati da tehnološki razvoj ne bude imao negativan utjecaj na sposobnost blokiranja materijala povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece na internetu. U tom pogledu Vijeće poziva industriju da surađuje s relevantnim dionicima kada je to potrebno.
14. Vijeće sa zabrinutošću utvrđuje da se količina sadržaja povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece na internetu tijekom posljednjih godina eksponencijalno povećala. Potrebna su bolja rješenja za prijavljivanje slučajeva seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece na internetu i njihovu prioritetnu obradu kako bi se osiguralo brzo djelovanje u spašavanju žrtava od zlostavljanja kojemu su stalno podvrgnuta. Vijeće poziva pružatelje internetskih usluga da sadržaje za koje je utvrđeno da se odnose na seksualno zlostavljanje djece uklone ili onesposobe čim saznaju za njihovo postojanje. Poziva Komisiju da predloži mjere za hvatanje ukoštac s tim rastućim izazovom. Vijeće također ističe važnu ulogu koju civilno društvo, a posebno dežurne telefonske linije mreže INHOPE (...), imaju u pružanju potpore uklanjanju internetskih sadržaja povezanih sa seksualnim zlostavljanjem djece te potiče države članice da razmotre dodatne mogućnosti za to da njihova tijela pruže potporu civilnim dežurnim telefonskim linijama, posebno u slučajevima u kojima poduzeća ne surađuju u dovoljnoj mjeri.

15. Nadalje, Vijeće prepoznaje neophodnost uspostave pristupa koji uključuje više dionika i koji bi okupio industriju, civilno društvo, tijela kaznenog progona i vlade (među ostalim putem javno-privatnih partnerstava) u cilju koordinacije napora koji se ulažu u prevenciju, a time i maksimalnog povećanja njihove učinkovitosti. Vijeće poziva Komisiju da razmotri daljnje djelovanje kojim bi se poduprle inicijative povezane s prevencijom.
16. Vijeće posebno pozdravlja primjenu preventivnih pristupa u državama članicama, poput sveobuhvatne provjere svih stručnjaka i volontera koji redovito dolaze u izravan kontakt s djecom, izrade programâ prevencije za prijestupnike i pokretanja obrazovnih kampanja u školama i za javnost u cilju jačanja virtualne otpornosti i digitalnog građanstva mladih. Vijeće poziva države članice da nastave proširivati i razmjenjivati dobre prakse u tim područjima, a Komisiju da nastavi promicati i koordinirati takve preventivne pristupe među svim službama koje se bave djecom.
17. Vijeće pozdravlja sudjelovanje nadležnih tijela država članica EU-a u zajedničkim naporima u borbi protiv seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece. Vijeće ih poziva da nastave produbljivati svoje sudjelovanje, među ostalim u sklopu prioriteta EMPACT-a koji se odnosi na seksualno iskorištavanje djece u okviru ciklusa politika EU-a za borbu protiv organiziranog i teškog kriminala, te u okviru Radne skupine Europolâ za utvrđivanje identiteta žrtava.
18. Vijeće pozdravlja kvalitetan rad Europolova Europskog centra za kiberkriminalitet (EC3) u podupiranju nadležnih tijela u državama članicama i naglašava važnost raspoloživosti najnovije tehnologije za istrage. Poziva EC3 da nastavi pomagati državama članicama u sprečavanju i otkrivanju svih oblika kriminaliteta povezanog sa seksualnim zlostavljanjem i seksualnim iskorištavanjem djece te u suzbijanju distribucije sadržaja povezanih sa zlostavljanjem djece na internetu, uključujući prijenose zlostavljanja djece uživo putem interneta.

19. Vijeće također naglašava ulogu Eurojusta u podupiranju nacionalnih tijela za istragu i kazneni progon kako bi se izbjeglo nekažnjavanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece. Ističe važnost suradnje između Eurojusta i Europol, kao i poboljšanja i inicijativa u području digitalnog kaznenog pravosuđa.
20. Vijeće naglašava koliko je važno da se tijelima kaznenog progona i drugim tijelima osigura odgovarajuće osposobljavanje kako bi se mogla učinkovito boriti protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, s posebnim naglaskom na zaštitu žrtava. Vijeće u tom pogledu pozdravlja dostupnu CEPOL-ovu ponudu osposobljavanja.
21. Nadalje, Vijeće prepoznaje važnost globalnog koordiniranog pristupa borbi protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece te poziva na snažan angažman putem postojećih kanala za suradnju s trećim zemljama i drugim ključnim dionicima u suzbijanju tih strašnih zločina.
22. Vijeće podsjeća na obvezu koju su preuzeli ministri pravosuđa i unutarnjih poslova država članica EU-a da će sudjelovati u zajedničkim ciljevima u području politike i operativnim ciljevima utvrđenima pri pokretanju Globalnog saveza¹¹ i na rad koji su zemlje već obavile¹². Vijeće poziva nadležna tijela država članica da povećaju svoje sudjelovanje i uporabu tehničkih rješenja kao što je Interpolova Međunarodna baza podataka o seksualnom iskorištavanju djece (ICSE) kako bi se olakšale međunarodne istrage, u skladu s njihovom obvezom u okviru Globalnog saveza. Povezanost s ICSE-om od presudne je važnosti za razmjenu informacija o globalnim slučajevima, no u nekim je dijelovima svijeta sudjelovanje i dalje slabo. Široko sudjelovanje u toj bazi podataka sa sobom donosi vrijedno stručno znanje o različitim jezicima koji se upotrebljavaju u videozapisima koje su dostavila druga tijela, čime se poboljšava zaštita djece diljem svijeta.

¹¹ [Deklaracija o pokretanju Globalnog saveza za borbu protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu](#). Globalni savez spojen je 2014. s inicijativom WeProtect (višedionička inicijativa, koju predvodi Ujedinjena Kraljevina, za borbu protiv seksualnog iskorištavanja djece na internetu na svjetskoj razini) kako bi se objedinile prednosti obje inicijative i izbjeglo udvostručavanje napora.

¹² Taj se rad odražava u izvješćima Globalnog saveza iz [2013.](#) i [2015.](#)

23. Vijeće pozdravlja globalni savez WeProtect za iskorjenjivanje seksualnog iskorištavanja djece na internetu kao globalnu, višedioničku organizaciju koja okuplja vlade, tijela kaznenog progona, pravosudna tijela, industriju i civilno društvo radi poboljšanja učinkovitosti borbe protiv takvih kaznenih djela diljem svijeta. Model nacionalnog odgovora globalnog saveza WeProtect¹³ i njegova Globalna procjena prijetnji¹⁴ imaju ključnu ulogu u utvrđivanju nedostataka i prioriternih mjera.
24. Vijeće potiče države članice da prodube svoju suradnju s trećim zemljama u borbi protiv zlostavljanja i iskorištavanja djece te da izrade pregled postojećih mjera za potporu trećim zemljama u borbi protiv seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece, uključujući pojavu putujućih počinitelja seksualnog nasilja nad djecom i prijenosa seksualnog zlostavljanja djece uživo putem interneta te poziva Komisiju da izradi pregled aktualne potpore u cilju olakšavanja budućeg rada u tom području.
25. EU potiče treće zemlje da razmotre pristupanje Konvenciji Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja¹⁵ kao ključnom zakonodavnom okviru na međunarodnoj razini za borbu protiv kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece te modelu za nacionalno zakonodavstvo.

¹³ [Model nacionalnog odgovora](#), 2018., globalni savez WeProtect.

¹⁴ [Globalna ocjena prijetnje](#), 2018., globalni savez WeProtect.

¹⁵ [Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja](#), 2007.